

ÜNİTE 8 LAFZİ MEBHASLAR

1. Sözlükte atmak, ağızındaki bir şeyi çıkarmak gibi anlamlara gelir. Belli anlam ifade etmek üzere vaz olunmuş sözdür. Bu tanım aşağıdakilerden hangisidir?
 - A. Mana
 - B. Anlam
 - C. Lafız
 - D. Mukayyed
 - E. Mutlak
2. İsimleri *müphem isimler * zıt isimler * müteradif isimler * müşterek isimler * muhtelif isimler olarak beşe ayıran alim ve kitabı hangi şıkta doğru verilmiştir?
 - A. Sema'ni-----Kavati'u'l-Edille
 - B. Cüveyni-----el-Burhan
 - C. Debusi-----Takvimü'l-Edille
 - D. Nesefi-----Menaru'l-Envar
 - E. Kadı Abdulcebbar-----el-Umed
3. Usulcüler lafızları maksatları bakımından emir, nehy, haber, istihbar olarak dörde ayırırlar. Sonraki dönem usulcüler bunlara ek olarak aşağıdakilerden hangilerini getirmişlerdir?
 - A. Taaccüb-talep-istifham-tenbih-kasem
 - B. Taaccüb-telehhüf-temenni-dua-nida-kasem
 - C. Talep-istifham-tenbih-terecci-kasem
 - D. Temenni-istifham-tenbih-nida-kasem
 - E. Dua-burhan-tenbih-teaccüb-kasem
4. Kelamı talep, haber, istihbar ve tenbih olarak sınıflandıran usulcü aşağıdakilerden hangisidir?
 - A. Sema'ni
 - B. Gazzali
 - C. Cüveyni
 - D. Nesefi
 - E. Debusi
5. Sözlükte demek, istemek, kastetmek , anlatılmak istenilen, onlarla anlaşılacak şey demektir. Bu tanım aşağıdakilerden hangisidir?
 - A. Lafız
 - B. Hass
 - C. Umum
 - D. Şart
 - E. Mana
6. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
 - A. Vaz oluşu bakımından lafızlar hass, amm, müşterek, müevvel olarak ayrılır.
 - B. Vaz oldukları manaya delaleti bakımından lafızlar açık ve kapalı olarak ayrılır.
 - C. Delaleti açık olan lafızlar: zahir- nass-müfesser-muhkem
 - D. Lafzın vaz olduğu manada ya da başka bir manada kullanılan lafızlar: hakikat-mecaz, sarih-kinaye olarak ayrılır.
 - E. Hass lafızlar: mutlak- mukayyed, amm lafızlar: emir- nehy olarak ayrılır.
7. Tüm fertleri istisnasız bir biçimde kapsayan lafıza ne denir?
 - A. Hass

- B. Amm
C. Nehy
D. Hasr
E. Mukayyed
8. Bir lafsın umum olabilmesi için üç şartı aynı anda taşıması gerekir. Bu üç şart aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?
- A. Teaddüd-hasr-istiğrak
B. Teaddüd-nehy-istifham
C. İstiğrak-müfred-hasr
D. Telehhüf-arz-istiğrak
E. Terecci-hasr-irsitiğrak
9. Amm lafızlar için aşağıdakilerden hangisi/hangileri yanlıştır?
- I. İhtiva ettiği lafız ve manaları içine alır.
II. Sınırları da aynı olmalıdır.
III. Tahsis edilinceye kadar hükmü kati'dir.
IV. Zıt da olabilir.
V. Birden fazla mana taşıyan lafızlar da dahildir
- A. Yalnız I
B. I,II
C. III,IV
D. IV,V
E. Yalnız IV
10. Kitap ve sünnet nassları incelendiğinde amm sigasında kullanılan lafızlar aşağıdakilerden hangileri doğrudur?
- I. Kendisiyle kesin olarak umum kastedilen amm lafızlar
II. Kendisiyle kesin olarak husus kastedilen amm lafızlar
III. Kendisiyle kesin olarak mutlak kastedilen amm lafızlar
IV. Kendisiyle kesin olarak müşterek kastedilen amm lafızlar
V. Kendisiyle kesin olarak muhassis kastedilen amm lafızlar
- A. I,II
B. I,II,III
C. I,IV
D. II,III,V
E. IV,V
11. Tahsis ihtimali bulunmayan ve umuma delaletini ortadan kaldıran bir karinenin olmadığı lafızdır. Bu tanım aşağıdakilerden hangisidir?
- A. Mutlak amm
B. Müşterek amm
C. Hass amm
D. Mukayyed amm
E. Mudayyak amm
12. Hanefilere göre umum lafzın hükmü nedir?

Cevap: umumun delaleti, tahsise uğramadıkça kati'dir.

13. Amm da hass gibi, muhtevası altına giren bütün fertlerinde hüküm mucibtir. Tanımını yapan usulcü kimdir?
- A. Cüveyni
B. Serahsi
C. Nesefi
D. Debusi
E. Hanefi
14. Tahsis edilme ihtimaline istinaden amm bir lafız, gerçek manasında uzaklaştırmak doğru olmaz. Hanefiler bu konuda Hz. Ömer'in bain talakla boşanmış kadının nafaka ve süknâ hakkı konusunda Fatıma bt. Kays'tan gelen, kendisi boşandığı zaman Rasulullah'ın ona nafaka ve süknâ hakkı tanımadığına dair rivayeti kabul etmemelerini hangi ayeti delil olarak gösterirler?
- A. Nisa 4/25
B. Al-i İmran 3/97
C. Talak 65/1-6
D. Ahzab 33/101
E. Bakara 2/234
15. Cumhura göre umumun hükmü nedir?
Cevap: zannidir. Çünkü tahsise uğramamış herhangi bir Kur'an veya Sünnette yer alan umum lafız yoktur.
16. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- A. Hanefilere göre amm lafzın hükmü tahsise uğramadıkça kati'dir.
B. Cumhura göre tahsise uğramamış bir ayet ya da hadis olmadığından zannidir.
C. Eşarilere göre umumun hükmü tevakkuftur.
D. Umum lafızlar ihtiva ettiği lafız ve manaları şümül eder.
E. Umum bir lafzın tahsis edilebilmesi ancak bir delille mümkündür. Bu delile muhdedis denir.
17. Umum lafzın, kullanılış bakımından kapsadığı fertlerin bir kısmının dışarıda bırakılması, yani kapsamının daraltılmasıdır. Bu tanım aşağıdakilerden hangisidir?
- A. Lafız
B. Mana
C. Hass
D. Tahsis
E. Tehlil
18. Tahsis kaçça ayrılır?
Cevap:
1. Mukarin tahsis
2. Müterahi tahsis
19. Aşağıdaki hangi ayet mukarin muhassisa örnek değildir?
- A. Bakara 2/282 ----- müdayene, borçlanma
B. Nisa 4/101 -----seferde namazın kısaltılması
C. Nisa 4/ 25-----imanlı hür kadınlarla evlenemeyenin cariye alması
D. Maide 5/6----- ellerin dirsekle beraber yıkanması
E. Bakara 2/233 ----- emzirme ile ilgili
20. Tek bir vaz ile bir tek manaya veya sınırlı sayıdaki fertlere delalet etmek üzere konulmuş lafızlardır. Bu tanım aşağıdakilerden hangisidir?
- A. Umum

- B. Nehy
 - C. Hass
 - D. Müşterek
 - E. Müevvel
21. Aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- A. Hass lafızlar delaleti kati'dir.
 - B. Hass lafızlar tek bir manayı ifade eder.
 - C. Hass lafızlar sayıları kapsamaz
 - D. Hass lafızlar emir,neyh,mutlak,mukayyed olarak ayrılır.
 - E. Hass lafızlar mücmel ve müşkil olmayan açık bir lafızdır.
22. Mutlak lafızla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?
- A. Cins isim olmalı
 - B. Varlıkların sadece bazıları kastedilmiş olmalı
 - C. Birden fazla manaya delalet etmeli
 - D. Kastedilen varlık belli olmamalı
 - E. Tek bir anlama sahip olmalı
23. Hass lafızlar kaç'a ayrılır nelerdir?

Cevap: 4'e ayrılır.

- 1. Emir
 - 2. Neyh
 - 3. Mutlak
 - 4. Mukayyed
24. Gayrı muayyen bir fert veya fertleri gösteren ve herhangi bir sıfatla kayıtlanmamış olan lafızdır. Bu tanım aşağıdakilerden hangisine aittir?
- A. Mutlak
 - B. Mukayyed
 - C. Muhassas
 - D. Mukarin
 - E. Müterahi
25. Bir lafzın mutlak olması için şartları nelerdir?

Cevap: * şüyu, yani o lafız kullanıldığında herkesin aklına aynı şey gelecek

*şumülsüzlük olacak

*tahsis/takyid edilmemiş olacak

26. Mutlak mukayyede hamledilir mi?

Cevap: * hüküm ve sebepleri bir ise hamledilir.

*ikisinin hükmü ve sebepleri farklı ise hamledilmez

*sebepleri aynı,hükümleri farklı ise hamledilmez

*hükümleri aynı, sebepleri farklı ise hamledilmez

CEVAP ANAHTARI

1. C
2. A
3. B
4. C
5. E
6. E
7. B
8. A
9. D
10. B
11. A
12. Cevabı sorunun altında
13. B
14. C
15. Zannidir
16. E yanlıştır. Muhassis denilir.
17. D
18. 2
19. E
20. C
21. C
22. C
23. Cevabı sorunun altında
24. A
25. Cevabı sorunun altında
26. Cevabı sorunun altında